

مرا عهدی است با جانان / اربعین؛ جلوه ای از مراتب ظهور امام عصر(عج)

راه پیمایی عظیم اربعین حسینی، هر سال فطرت‌های پاک عالم را متوجه خود می‌کند و جلوه‌های تمام و کمال همه فضائل انسانی را به رخ می‌کشد.

راه پیمایی عظیم اربعین حسینی، هر سال فطرت‌های پاک عالم را متوجه خود می‌کند و جلوه‌های تمام و کمال همه فضائل انسانی را به رخ می‌کشد.

خبرگزاری مهر، گروه دین و اندیشه: جاذبه مغناطیس حسینی در اربعین میلیون‌ها نفر را به سوی خود می‌خواند تا منادی این حقیقت باشد که «ان لقتل الحسین حراره فی قلوب المومنین، لا تبرد ابداً»، اما چرا در این زیارت اینقدر بر مسئله پیاده روی تأکید شده است و تأکید بر پیاده روی در برخی از روایات ائمه معصومین از چه حیثی بوده است؟

امام صادق فرمود «إِنَّهُ مَنْ خَرَجَ مِنْ مَنْزِلِهِ يَبْرِدُ زِيَارَةَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ (ع) إِنْ كَانَ مَاشِيًا كَتَبَتْ لَهُ يَكُلُّ خَطْوَةَ حَسَنَةٍ وَ مُجِي عَنْهُ سَيِّئَةٌ وَ إِنْ كَانَ رَاكِبًا كَتَبَتْ لَهُ يَكُلُّ خَطْوَةَ حَسَنَةٍ وَ خُطَّ بِهَا عَنْهُ سَيِّئَةٌ حَتَّى إِذَا صَارَ فِي الْحَيْرِ كَتَبَهُ اللَّهُ مِنَ الْمُفْلِحِينَ الْمُفْلِحِينَ حَتَّى إِذَا قَضَى مَنَاسِكَهُ كَتَبَهُ اللَّهُ مِنَ الْقَائِزِينَ» یعنی به درستی که هر کسی از خانه اش به قصد زیارت قبر حسین بن علی خارج شود، اگر پیاده باشد، با هر قدمی، حسنه ای برایش نوشته شده و گناهی از او پاک می‌شود و اگر سواره باشد، با هر قدمی، حسنه ای برایش نوشته شده و به واسطه آن گام، گناهی از او کنار گذاشته می‌شود تا به درب حائر حسینی برسد که در این صورت خداوند نام او را از جمله رستگاران و نجات یافتگان ثبت می‌کند و زمانی که آداب زیارت و اعمالش را به پایان برساند، خداوند نام او را در زمره برندگان می‌نویسد.

در روایت دیگری باز هم بر مسئله پیاده روی تأکید شده است. امام صادق(ع) فرموده اند «مَنْ أَتَى الْحُسَيْنَ (ع) مَاشِيًا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ يَكُلُّ خَطْوَةَ أَلْفِ حَسَنَةٍ وَ مَحَا عَنْهُ أَلْفَ سَيِّئَةٍ وَ رَفَعَ لَهُ أَلْفَ دَرَجَةٍ فَإِذَا أَتَيْتِ الثُّغْرَاتِ قَاغْتَسِلُ وَ عَلِقَ نَعْلَيْكَ وَ امْشُ حَافِيًا وَ امْشُ مَشَى الْعَبْدِ الدَّلِيلِ فَإِذَا أَتَيْتَ بَابَ الْحَيْرِ فَكَبِّرِ اللَّهُ أَرْبَعًا» یعنی هر کسی پیاده به زیارت قبر حسین(ع) برود، خداوند برای هر قدمی هزار حسنه نوشته و هزار گناه از او پاک می‌کند و رتبه اش هزار درجه بالا می‌رود.

سوال دیگر این است که حکمت ثواب‌های بسیاری که برای زیارت سیدالشهدا آمده چیست و چرا برای این زیارت ثواب‌های متفاوتی ذکر شده است.

برخی روایات، زائر امام حسین(ع) را به کسی تشبیه کرده که خدا را در عرش زیارت کرده است و روایت دیگر اشاره می‌کند اگر مردم می‌دانستند، زیارت امام حسین(ع) چقدر فضیلت و ثواب دارد، به درستی که از شوق می‌مردند و نفس‌هایشان از روی حسرت بند می‌آمد.

روایت‌های دیگر می‌فرمایند زائر امام حسین، ثواب هزار حج خواهد داشت، ثواب هزار شهید دارد، هر قدمش ثواب یک حج و یک عمره دارد، ثواب آزاد کردن هزار بنده را دارد، ثواب هزار جنگ همراه پیامبر را دارد و...

در گفتگو با دو کارشناس دینی در مورد اربعین و سوالاتی ذکر شده به گفتگو نشستیم که در ادامه می‌خوانید:

اربعین یک نوع تمرین و جلوه ای از مراتب نازله ظهور امام عصر است که در روایات داریم در آن دوره مردم دست در جیب یکدیگر می‌کنند و لقمه خود را با هم شریک می‌کنند و...

حجت الاسلام حائری زاده در مورد روایات معطوف به زیارت امام حسین(ع) گفت: در روایات داریم که به ازای هر قدمی که زائر برای زیارت حضرت سیدالشهدا بر می‌دارد، ۲۵ عمره مقبول و ۲۵ حج مقبول در پرونده او ثبت می‌شود. البته این به میزان معرفت زائر به امام بستگی دارد. خیلی تشویق و ترغیب برای زیارت امام حسین(ع) شده است. امام حسین(ع) ۸۳ زیارت نامه دارد که از جمله زیارت از راه دور، زیارت مختصر، زیارت مناسبتی و... است. اینها نشان می‌دهد زیارت امام حسین(ع) با دیگر معصومین متفاوت است.

وی ادامه داد: اربعین به نوعی مانور شیعه و اعلام موجودیت شیعه است. اربعین بزرگترین راهپیمایی اعتقادی قرن است که همه سلیقه‌ها و افراد از جمله شیعه و سنی و مسیحی و... در آن شرکت می‌کنند. اربعین یک نوع تمرین و جلوه

ای از مراتب نازله ظهور امام عصر است که در روایات داریم در آن دوره مردم دست در جیب یکدیگر می کنند و لقمه خود را با هم شریک می کنند و...

وی افزود: در روایات بحث پیاده رفتن به کربلا به صورت کلی آمده است. بعضی روایات هم داریم که تعبیر «ماشياً» آمده و به طور مطلق به پیاده روی اشاره و تاکید دارد. به صورت واضح در روایات نداریم که در ظرف زمانی اربعین به صورت پیاده به کربلا بروید اما این مسئله از سابق، مرسوم بوده که بزرگان ما این سیره را داشته اند. روایات دیگری داریم که هر چقدر زیارت امام حسین(ع) با سختی های بیشتری همراه باشد، ثواب بیشتری خواهد داشت.

این کارشناس دینی گفت: ما بی نهایت از مردم و حکومت عراق ممنون هستیم که این بستر حضور ۲۵ میلیونی را فراهم کرده اند که ما بتوانیم به زیارت برویم.

وی در مورد اختلاف روایت ها در مورد فضیلت های زیاد سیدالشهدا گفت: اختلاف روایت ها در مورد فضیلت زیارت سیدالشهدا، بستگی به معرفت زائر دارد. همه این روایات درست است. پیامبر در روایتی فضیلت زیارت سیدالشهدا را به اندازه ۹۹ حج و عمره مقبول می خواند. علامه مجلسی در این مورد می گوید این ثواب ها بستگی به معرفت زائر دارد. زائران بسته به معرفتشان از مواهب این زیارت بهره می برند. در مورد زیارت امام رضا(ع) داریم که ثواب هفتاد هزار حج مقبول دارد. این اختلافات بستگی به این دارد که زمان صدور روایت چه زمانی بوده و چه شأن صدور داشته است و ناظر به چه معنایی بوده است. لذا همه این روایات درست است.

یکی از اثرات این زیارت همدلی و اجتماع مردم است. اربعین تجلی به تکامل رسیدن و به کمال رسیدن اهداف سیدالشهداست. لذا یکی از اثرات اربعین این است که زیر پرچم سیدالشهدا، کثرت ها مبدل به وحدت می شود. اربعین باعث می شود انسان هم رنگ با امام شود. انسان ها همه ظرفیت های خود را به کار می بندند

حائری زاده در مورد آثار و برکات زیارت اربعین گفت: یکی از اثرات این زیارت همدلی و اجتماع مردم است. اربعین تجلی به تکامل رسیدن و به کمال رسیدن اهداف سیدالشهداست. لذا یکی از اثرات اربعین این است که زیر پرچم سیدالشهدا، کثرت ها مبدل به وحدت می شود. اربعین باعث می شود انسان هم رنگ با امام شود. انسان ها همه ظرفیت های خود را به کار می بندند. اربعین یک پیام والاتری دارد و آن هم صدا شدن و هم نوا شدن با ولی خداست. این یک تمرینی برای دوران ظهور است که ما با امام خود هم نوا شویم.

وی ادامه داد: در روایات داریم که برای فقرا سالی یکبار و برای اغنیا سالی دو بار بر زیارت کربلا تاکید شده است. می فرمایند در روز عرفه خدا قبل از اینکه به زائران بیت الله الحرام نگاه کند به زائران امام حسین(ع) نظر می کند و این نشان از عظمت این زیارت دارد. از این حیث هرکس باید بتواند ویژگی های یاران امام مانند بصیرت، وفاداری، مواسات با امام و... را در خود احیا کند.

وی افزود: اینکه رهبر انقلاب در مورد اربعین فرمود این جاذبه مغناطیس حسینی است، این تعبیر بسیار عالمانه و حکیمانه ای است. یک آهن ربا حوزه مغناطیس شدیدی دارد و وقتی یک آهن در حوزه مغناطیس یک آهن ربا قرار بگیرد، خود نیز به آهن ربا تبدیل می شود. حوزه مغناطیس ولایت امام هم همینطور است. هر کس در حوزه مغناطیس ولایت امام قرار بگیرد، خودش هم همان خصوصیات را پیدا می کند. امام کریم است، او هم کریم می شود، امام رحیم است، او هم رحیم می شود و... هر کس در حوزه مجاورت زائرین امام قرار بگیرد او هم جذب می شود.

حجت الاسلام حائری گفت: گفته اند «من زار الحسین بکربلا کمن زار الله فی عرشه» و فرموده اند «من زار عبدالعظیم بری کمن زار الحسین بکربلا» و گفته اند «من زار زائرنا کمن زارنا» کسی که زائر را زیارت کند انگار امام را زیارت کرده است. این همان حوزه مغناطیس است.

وی در پایان اظهار داشت: دستگاه های مربوطه بیش از پیش برای تشویق و ترغیب مردم به این زیارت اهتمام داشته باشند. خود مردم هم باید متوجه باشند که عراق یک کشور میزبان است و آنها دارند با توجه به وضع اقتصادی ای که دارند، سنگ تمام می گذارند و ما هم باید آداب مهمان بودن را حفظ کنیم و تنش های بی جا ایجاد نکنیم.

آنکه ماشياً حرکت می کند، این مشی سیر در آفاقی است که در آن سیر در انفس شروع می شود یعنی در مشی، انسانها در منازل و موقف ها و مسیرها و سختی ها و در خستگی ها انگار دارند از درون به انشراح می رسند

حجت الاسلام علی سرلک نیز در پاسخ به این سوال که تاکید به «ماشیا» یعنی زیارت با پای پیاده در روایات از چه حیثی است، گفت: کار خیر هرچه دشواری معقول داشته باشد رشد بیشتری در آن است. مثلاً اثر سلوکی روزه فصل تابستان در گرما خیلی بیشتر از روزه فصل زمستان است. با اینکه هر دو تکلیف شرعی اند ولی آن روزه ای که مشقتی در آن است سلوک خالصانه تری دارد و طبیعتاً انسانی که به چنین کاری متلبس می شود، رشد بیشتری می کند. کسی که با وسایل نقلیه به کربلا می رود حتماً بهره می برد ولی آنکه ماشیاً حرکت می کند، این مشی سیر در آفاقی است که در آن سیر در انفس شروع می شود یعنی در مشی، انسانها در منازل و موقوف ها و مسیرها و سختی ها و در خستگی ها انگار دارند از درون به انشراح می رسند.

وی ادامه داد: البته هر زائری به هر طریقی بهره می برد منتهی این کسی که با زحمت و پیاده می آید گام هایش در درون خودش عرصه های ایمانی و انسانی را فتح می کند که نتوانسته با نماز و روزه و... فتح کند. لذا برای گام به گامش این پاداش های عجیب ذکر شده است.

وی افزود: لذا مشی و پیاده رفتن و گام بر زمین زدن موضوعیت دارد. یک بخشی از آن طبیعتاً متوجه کردن احوای انسان هاست به این نقطه که برای همه این سوال پیش می آید که چه خبر است؟ برای انسان های گوناگون با سطوح فکری و سیاسی و اجتماعی و... این پرسش را ایجاد می کند که «این حسین کیست که عالم همه دیوانه اوست». شاید از این جهت هم بتوان بررسی کرد که حرکت مشی تدارکات بیشتری می خواهد و گویا امت اسلامی باید بیشتر دست اندر کار این اتفاق شود و ظرفیت های آن بیشتر نمایان شود به واقع به نوعی مانور انتظار است. شاید با این مشی به نوعی داریم یاد می گیریم یا تمرین می کنیم که «أَتَرَاتَا تَحْفَّ يَكَّ وَ أُنْتِ تَوْمُّ الْمَلَأُ» (دعای ندبه) که یک روزی بیاید که ما امام زمان را احاطه کنیم و دور ایشان را بگیریم که داریم آن را تمرین می کنیم به نوعی آن جنبه اجتماعی در این مشی بیشتر از غیر آن است.

شاید با این مشی به نوعی داریم یاد می گیریم یا تمرین می کنیم که «أَتَرَاتَا تَحْفَّ يَكَّ وَ أُنْتِ تَوْمُّ الْمَلَأُ» (دعای ندبه) که یک روزی بیاید که ما امام زمان را احاطه کنیم و دور ایشان را بگیریم که داریم آن را تمرین می کنیم به نوعی آن جنبه اجتماعی در این مشی بیشتر از غیر آن است

حجت الاسلام سرلک گفت: به نظرم در اربعین فرهنگ جهاد و شهادت طلبی به وضوح در این حرکت قابل مشاهده است. افرادی که درصدد برافراشتن این بیرق و گرم نمودن این حرکت هستند روحیه جهادی دارند و روحیه مجاهدانه در آنها رسوخ پیدا کرده است. اینها اهل مبارزه اند و برای ثواب به زیارت نمی روند. می خواهند یک جریانی را به حاشیه بکشاند و این همان اسلام سیاسی است که حضرت امام (ره) می فرمودند.

وی افزود: حرف اصلی امام این بود که گریه بر امام حسین جدال با یزید است و این یک نوع مبارزه است و این فقط یک ثواب برای بخشیده شدن نیست. این یک صف بندی است. لذا ما در این قصه صف بندی می کنیم. به نظر من روحیه جهادی و روحیه شهادت طلبی در کسانی که این مسیر را طی می کنند وجود دارد. حضور اینها همه ساز و برگ نظامی است. خودشان سلاح و رسانه اند و حضورشان پیام دارد. روحیه دیگری نیز در این بین وجود دارد از باب آن شعر حافظ که می گوید: «مرا عهدی است با جانان که تا جان در بدن دارم/ هواداران کویش را چو جان خویشتن دارم» و این روحیه ایثار است که کسانی با همه وجودشان می خواهند این مسیر باز بماند و رهروان این مسیر گرامی داشته شوند.

وی در پایان گفت: واقعا باور نکردنی است که ملتی که اینقدر فلاکت کشیده اند و اینهمه در مشکلات دست و پا می زنند، چه در دوره صدام و چه در دوره بعد از آن که آمریکا آنجا را اشغال نمود و... اینگونه عمل کنند. مگر می شود یک کشور اینقدر مسئله داشته باشد و اینقدر جانانه از زائران سیدالشهدا پذیرایی کند؟ این روحیه ایثار و فداکاری است که تفسیر «لَنْ تَنَالُوا الْيَرَ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ» است. یعنی خودشان غذای خوب نمی خورند ولی بهترین غذای خود را برای زائران امام حسین وسط می گذارند و این صحنه ها واقعاً تماشایی است. کسانی که اهل ذوق اند باید بنشینند و این صحنه ها را به تصویر بکشند. روحیه جهاد و روحیه شهادت و روحیه ایثار در آنجا آکنده است.